

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/80/2015
Identifikačné číslo spisu:	7112217364
Dátum vydania rozhodnutia:	29.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petríková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7112217364.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Vieri Petríkovej a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Márie Trubanovej, PhD., v právnej veci žalobcu MUDr. H. PhD., MPH, bývajúceho v O., zastúpeného Advokátskou kanceláriou Vojčík & Partners, s.r.o. so sídlom v Košiciach, Rázusova č. 28, proti žalovanému Ing. P. CSc., bývajúcemu v O., zastúpenému JUDr. Doriánom Merešsom, advokátom v Košiciach, Žriedlova č. 10, o ochranu osobnosti, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 19 C 174/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 29. októbra 2014 sp. zn. 1 Co 527/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie proti výroku napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté tak, že žalovaný zverejnením príspevku s názvom „E.“ zo dňa 20.6.2012 pôvodne nazvanom „F.“ zverejnenom na svojom internetovom blogu M. neoprávnene zasiahol do práv na ochranu občianskej cti a ľudskej dôstojnosti žalobcu z a m i e t a.

Dovolanie proti výroku napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté tak, že žalovaný je povinný odstrániť príspevok s názvom „E.“ zo dňa 20.6.2012 zo svojho internetového blogu M. do 3 dní od právoplatnosti rozsudku z a m i e t a.

Dovolanie proti výroku napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté tak, že žalovaný je povinný písomne sa ospravedlniť žalobcovi tak, že zverejní ospravedlnenie na svojom internetovom blogu M. po dobu 30 dní od jeho zverejnenia a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku v tomto znení: „Dňa 20.6.2012 som na svojom internetovom blogu M. zverejnil príspevok s názvom „E.“ pôvodne nazvanom „F.“. Týmto sa ospravedlňujem primátorovi mesta O. MUDr. H. PhD., MPH, že zverejnením tohto príspevku som neoprávnene zasiahol do jeho práva na ochranu občianskej cti a ľudskej dôstojnosti z a m i e t a.

Dovolanie proti výroku napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd zrušil rozsudok v zamietavom výroku ohľadom nepriznanej nemajetkovej ujmy a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie o d m i e t a.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania, ktoré tvoria trovy právneho zastúpenia v sume 119,62 €, do troch dní na účet spoločnosti Vojčík & Partners, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Rázusova 28.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice I rozsudkom z 28. januára 2014 č.k. 19 C 174/2012-202 čiastočne vyhovel žalobnému návrhu žalobcu a určil, že žalovaný zverejnením textu „F.“ v príspevku s názvom „E.“ zo dňa 20.6.2012 pôvodne nazvanom „F.“ zverejnenom na svojom internetovom blogu M. neoprávnene zasiahol do práv na ochranu občianskej cti a ľudskej dôstojnosti žalobcu, uložil žalovanému povinnosť odstrániť uvedený text zo svojho internetového blogu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, a ďalej uložil žalovanému povinnosť písomne sa ospravedlniť žalobcovi zverejnením ospravedlnenia na jeho internetovom blogu po dobu 30 dní od jeho zverejnenia, v znení, že zverejnením textu „F.“ neoprávnene zasiahol do práva žalobcu na ochranu občianskej cti a ľudskej dôstojnosti. Žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Po vykonanom dokazovaní dospel súd prvého stupňa k záveru, že výrok zverejnený žalovaným na jeho internetovom blogu v znení „F.“ spadá pod hodnotiaci úsudok, v tomto prípade vo forme otázky, ktorý podľa názoru súdu ako jediný treba považovať za neprimeraný a neadekvátny v rámci kritiky žalovaného, ktorá je namierená voči žalobcovi. Predmetný výrok podľa názoru súdu prvého stupňa na rozdiel od ostatného textu vyvoláva reálny dojem, že úmyslom žalobcu ako primátora bolo resp. je vyvolať alebo spôsobiť také násilie a takú tragédiu podobnú ako v Devínskej Novej Vsi, pri ktorej prišlo o život 7 ľudí. Podľa názoru súdu práve v tomto prípade ide o realizáciu práva na slobodu prejavu, ktorá z dôvodu svojej neadekvátnosti a neprimeranosti nemôže požívať ústavnú ochranu. Vo vzťahu k článku s názvom „F.“ súd bol toho názoru, že s výnimkou prvej strany tohto článku v ďalšom celý nasledujúci text článku obsahovo rieši výlučne iba samostatné napadnuté rozhodnutie stavebného úradu. Žalovaný v uvedenom príspevku reaguje na korešpondenciu, ktorá prebiehala medzi ním a žalobcom v súvislosti so žalovaným tvrdením nezákonným postupom stavebného úradu, pričom v tomto texte žalovaný poukázal na to, že už predchádzajúcim článkom nebol pochopený, pokiaľ poukazoval na tvrdý nezákonný postup úradu. V ďalšom žalovaný poukázal na neriešený problém D. a nezákonnosť, ktorá na D. je a v tejto súvislosti vyslovuje podľa názoru súdu hodnotiaci úsudok resp. úvahu, ktorú súd chápe tak, že keďže žalovaný považuje rozhodnutie stavebného úradu za nezákonné, potom takýmto spôsobom sa táto nezákonnosť rozširuje. Súd nevidel v týchto výrokoch v uvedenom príspevku žiadnu nedovolenosť. Zhodnotením jednotlivých skutočností s dôrazom na to, že išlo o kritiku voči osobe s výraznými prvkami verejne činnnej osoby v zásade povahy hodnotiacich úsudkov, ktorej autorom bola osoba zainteresovaná do kritizovaného problému ako otázky verejného záujmu, pričom hlavným cieľom bola nielen kritika samotného rozhodnutia stavebného úradu a žalobcu, ale tiež vyvolanie verejnej diskusie o diskutabilných rozhodnutiach o umiestňovaní stavieb, ktorá po obsahovej stránke neobsahuje žiadne hanlivé, neslušné alebo vulgárne výrazy a súčasne ktorú súd považuje za primeranú a adekvátnu s výnimkou spomínaného výroku „F.“, súd žalobu posúdil za dôvodnú iba čiastočne a to vo vzťahu k difamujúcemu výroku: „F.“, pričom súd považuje tento výrok za tzv. intenzívny exces t.j. neprimeranú kritiku spôsobilú zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Druhý v poradí žalobcom uplatneným nárok je nárok na odstránenie neoprávneného zásahu. K tomu súd prvého stupňa uviedol, že žalobcom požadované odstránenie celého príspevku aj za situácie, že by difamačným mal byť iba niektorý výrok s odôvodnením, že technicky nie je možné odstrániť iba niektorú časť článku, považuje za nedôvodné. Jednak žalobca v konaní nepreukázal, že odstrániť iba časti textu, nie je technicky možné, ani na preukázanie svojho tvrdenia nenavrhol žiaden dôkaz. Súd bol toho názoru, že pokiaľ uložil žalovanému odstrániť iba konkrétny difamujúci výrok, je už na žalovanom, akým spôsobom zrealizuje súdne rozhodnutie v tejto časti. Tretí nárok uplatnený žalobcom je nárok na primerané zadostučinenie vo forme ospravedlnenia a súd prvého stupňa ho považoval za primeraný a dôvodný. Vzhľadom na rozsah, v akom súd vyhovel žalobe na základe toho nárok žalobcu na uloženie povinnosti zverejniť rozsudok sa javí ako neprimeraný a kontraproduktívny. Súd bol ďalej toho názoru, že takýto nárok je nedôvodný v kontexte s ust. § 155 ods. 4 O.s.p. aplikujúc zásadu a contrario, ktoré zákonné ustanovenie upravuje iba práva žalobcu zverejniť rozsudok na náklady žalovaného. V ďalšom súd prvého stupňa posudzoval nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a dospel k záveru, že morálne zadostučinenie, resp. priznané nároky sa javia v tomto prípade ako postačujúce a naviac žalobca súčasne nepreukázal v konaní, že predmetným neoprávneným zásahom došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere. Podľa názoru súdu svedčia o tom príspevky k oboj predmetným článkom označené a neskôr predložené zo strany žalobcu v rámci dôkaznej povinnosti. Žiadna z reakcií na predmetné články nepreukazuje tvrdý zásah; pokiaľ aj niektorý z prispievateľov reagovali vo vzťahu k žalobcovi, išlo o kritiku, prípadne hodnotenie žalobcu

nepochybne v odlišných súvislostiach. O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 3 O.s.p.

Krajský súd v Košiciach na odvolania žalobcu a žalovaného rozsudkom z 29. októbra 2014 sp. zn. 1 Co 527/2014 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že určil, že žalovaný zverejnením príspevku s názvom „E.“ zo dňa 20.6.2012 pôvodne nazvanom „F.“ zverejnenom na svojom internetovom blogu M. neoprávnene zasiahol do práv na ochranu občianskej cti a ľudskej dôstojnosti žalobcu. Žalovaného zaviazal odstrániť príspevok s názvom „E.“ zo dňa 20.6.2012 zo svojho internetového blogu M. do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Ďalej žalovaného zaviazal písomne sa ospravedlniť žalobcovi tak, že zverejní ospravedlnenie na svojom internetovom blogu M. po dobu 30 dní od jeho zverejnenia a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku v tomto znení: „Dňa 20.6.2012 som na svojom internetovom blogu M. zverejnil príspevok s názvom „E.“ pôvodne nazvanom „F.“. Týmto sa ospravedlňujem primátorovi mesta O. MUDr. H. PhD., MPH, že zverejnením tohto príspevku som neoprávnene zasiahol do jeho práva na ochranu občianskej cti a ľudskej dôstojnosti. Rozsudok súdu prvého stupňa v zamietavom výroku ohľadom nepriznanej nemajetkovej ujmy a vo výroku o trovách konania zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že z odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvého stupňa svoje rozhodnutie založil predovšetkým na úvahe, že v danej veci išlo o kritiku voči osobe (žalobcovi) s výraznými prvkami verejne činnej osoby v zásade povahy hodnotiacich úsudkov a žalobu posúdil ako dôvodnú iba čiastočne a to vo vzťahu k difamujúcemu výroku „F.“ zverejneného v článku s názvom „E.“. Súd považoval tento výrok za tzv. intenzívny excés, t.j. neprimeranú kritiku spôsobilú zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Svoje rozhodnutie založil predovšetkým na úvahe, že sporom dotknutý výrok možno posudzovať izolovane z celkového kontextu príspevku s názvom „E.“. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že uvedený výrok nemožno (poznámka dovolacieho súdu: správne má byť „možno“) izolovať od ostatného textu príspevku vzhľadom na to, že tento je potrebné vnímať v celom kontexte tohto príspevku. Ako uviedol súd prvého stupňa predmetný výrok vyvoláva reálny dojem, že úmyslom žalobcu ako primátora bolo, resp. je vyvolať alebo spôsobiť také násilie a takú tragédiu podobnú ako v Devínskej Novej Vsi, pri ktorej prišlo o život sedem ľudí. S uvedeným záverom možno súhlasiť. Nemožno však súhlasiť so záverom súdu, že uvedený výrok nemožno (poznámka dovolacieho súdu: správne má byť „možno“) izolovať od ostatného textu príspevku. Je tomu tak preto, lebo z príspevku vyplýva, že žalovaný vo vzťahu k tomuto výroku uviedol ďalšie hodnotiace úsudky a to, že „žalobca z tohto dôvodu vnáša chaos do výstavby, čím dochádza k nárastu agresivity, intolerancie a xenofóbie vo vzájomných susedských vzťahoch, ktoré môžu prerásť do podobných konfliktov, aké vznikli v Devínskej Novej Vsi, či v Hurbanove“. Aj v ďalšom texte tohto príspevku žalovaný vo vzťahu k tomuto výroku uvádza, že žalobca ako primátor je „na najlepšej ceste k posilňovaniu agresivity, intolerancie a barbarskej kultúry do prostredia ľudí“. Aj podľa názoru odvolacieho súdu uvedené hodnotiace úsudky idú ďaleko nad rámec tolerovateľného novinárskeho prehánania, nejedná sa o vecnú kritiku ani o dovolené subjektívne hodnotenie, ktoré by požievalo právnu ochranu slobody prejavu, ak žalovaný výkon funkcie žalobcu spája s nežiaducimi spoločenskými javmi ako sú agresivita, intolerancia a xenofóbia. Dotknutý príspevok sa venoval kritike pomerov v stavebnom konaní, ktorého štatutárnym zástupcom je žalobca. Podľa názoru odvolacieho súdu priemerný čitateľ, ktorý čítal uvedený príspevok, v kontexte celého článku musí chápať kritiku žalovaného vo vzťahu k žalobcovi tak, že ten v rámci výkonu svojej funkcie má úmysel vyvolať alebo spôsobiť násilie alebo tragédiu s následkom smrti, ak poukazuje na udalosti v Devínskej Novej Vsi a v Hurbanove a zároveň uvádza, že žalobca svojím konaním vnáša chaos do výstavby, čím má dochádzať k nárastu agresivity, intolerancie a xenofóbie vo vzájomných susedských vzťahoch, ktorá môže prerásť do podobných konfliktov, aké vznikli v Devínskej Novej Vsi, či Hurbanove. Uvedené potvrdzuje aj ďalšia veta v príspevku, že žalobca je na najlepšej ceste k posilňovaniu agresivity, intolerancie a barbarskej kultúry do prostredia ľudí. Ako bolo vyššie uvedené oprávnenou kritikou verejne činnej osoby nie je uvádzanie nepravdivých údajov o tejto osobe, alebo hodnotiacich úsudkov z týchto údajov vychádzajúcich. Preto pri hodnotení základu hodnotového úsudku je nutné vziať zreteľ na celý príspevok a nie na jednu, či dve dotknuté vety. Z uvedeného príspevku je zrejmé, že bol koncipovaný ako príspevok kritický, ktorý veľmi negatívne hodnotí žalobcu, ako stroju vydávania nezákonných rozhodnutí, ktorých následkom má byť páchané násilie. Podľa názoru odvolacieho súdu žalovaný na vyjadrenie svojej nespokojnosti so stavebným

konaním použil výrazy, ktorých miera expresivity je v značnom nepomere k cieľu kritiky (stavebného konania) a navyše je obsah kritiky celkom neadekvátny k posudzovaniu konaní žalobcu (ako štatutárneho orgánu), pričom z neho vyplýva úmysel žalobcu znevážiť (tzv. intenzívny excès), a teda ide o kritiku neprimeranú, ktorá je spôsobilá zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti žalobcu. Pri hodnotení týchto súvislostí nebol súd prvého stupňa dôsledný a teda nevzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, resp. prednesov účastníkov vyplynuli. Vo vzťahu k zamietavému výroku rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd zamietol návrh žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je odvolací súd toho názoru, že súd prvého stupňa v tejto časti vec nesprávne právne posúdil, ak vychádzal z názoru, že žalobca súčasne nepreukázal v konaní, že predmetným neoprávneným zásahom došlo k zníženiu jeho dôstojnosti alebo jeho vážnosti v spoločnosti v značnej miere. V tejto súvislosti je potrebné súhlasiť s názorom žalobcu vysloveným v odvolaní, že zníženie dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti je iba demonštratívnym zákonným predpokladom pre vznik práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Je tomu tak preto, že z citovaného ustanovenia § 13 ods. 2 vyplýva, že toto právo vzniká „najmä“ v tomto prípade. Preto ak súd prvého stupňa vyhodnotil dôkazy v konaní tak, že žalobca nepreukázal zníženie jeho dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti bez skúmania ďalších okolností a vyhodnotenia dôkazov, jeho záver treba považovať za predčasný a teda za nesprávny.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie. Žiadal, aby dovolací súd žalobu zamietol a žalobcu zaviazal na náhradu trov konania. Dovolanie podal podľa ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. z dôvodu, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Dovolateľ poukázal na skutočnosť, že nie je novinárom, teda rozsah čítanosti jeho príspevkov je nepomerný k rozsahu čítanosti práce novinárov. Dovolateľ je toho názoru, že sloboda prejavu je základným pilierom demokratickej spoločnosti, v ktorej je každému dovolené vyjadrovať sa k verejným veciam a vynášať hodnotové sudy. Dovolateľ ďalej poukázal na skutočnosť, že v predmetnom blogu kritizoval žalobcu ako politika, primátora mesta O. vystupujúceho ako štatutárny orgán mesta O. v stavebnom konaní. Vo všetkých týchto pozíciách vystupuje žalobca ako verejne činná osoba, ktorá musí zniesť väčšiu mieru kritiky ako iné kategórie osôb. Poznamenal, že porovnanie udalostí v Devínskej Novej Vsi, ktoré sú vo verejnosti známe s poukazom na vývoj udalostí bezprostredne týkajúcich sa žalovaného sú plne legitímne hodnotiace úsudky. Podľa názoru dovolateľa nedošlo jeho výrokmi k neprimeranej a neadekvátnej kritike žalobcu. Najmä v prípadoch, aký je tento, musí byť uprednostnená sloboda prejavu, ktorá je nevyhnutná pre demokraciu a pre tvorbu slobodnej verejnej mienky v otvorenej spoločnosti.

Žalobca sa vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného v plnej miere stotožnil s právnym posúdením odvolacieho súdu, v zmysle ktorého napádané výroky nerešpektujú hranice prípustnej kritiky vytyčené súdnou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva, resp. judikatúrou ústavného súdu SR. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie v celom rozsahu zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok čiastočne prípustný (§ 238 ods. 1 a § 239 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nie je dôvodné a čiastočne ani prípustné.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom, ktorým 1. zmenil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti, v ktorej bolo rozhodnuté o zásahu do práv na ochranu občianskej cti a ľudskej dôstojnosti žalobcu zverejnením príspevku žalovaného na svojom blogu, o uložení povinnosti žalovanému odstrániť predmetný príspevok z jeho blogu a zároveň o uložení povinnosti sa žalobcovi na svojom blogu ospravedlniť; 2. zrušil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v zamietavom výroku ohľadom nepriznanej nemajetkovej ujmy a vo výroku o trovách konania.

Dovolací súd sa v prvom rade zaoberal dovolaním žalovaného smerujúcim proti zmeňujúcej časti

rozsudku odvolacieho súdu.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa.

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 ods. 1 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzujú len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto zákonom ustanovení. V zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné (teda aj dôvodné) proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Dovolateľ vady v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nenamietal (rovnako ani tzv. iné vady konania) a ani dovolací súd existenciu týchto väd nezistil.

Žalovaný v dovolaní ako dovolací dôvod uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), keďže sa nestotožnil s právnymi závermi odvolacieho súdu ohľadom toho, že v danom prípade kritika zo strany žalovaného prezentovaná v príspevku na jeho blogu vybočila z medzí prípustnosti a teda predstavuje neoprávnený zásah do osobnosti žalobcu. Zastáva názor, že v tomto prípade mala byť uprednostnená sloboda prejavu, ktorá je nevyhnutá pre demokraciu.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa článku 19 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa článku 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa ustanovenia článku 26 ods. 2 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu.

Podľa článku 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

Podľa ust. § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä

života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadost'učinenie.

Štúdiom v súdnom spise Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dôvodom pre zmenu rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolacím súdom bolo rozdielne právne posúdenie otázky rozsahu a formy zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcu, keď súd prvého stupňa zastáva názor, že výrok: „F.“ ako jediný z celého príspevku treba považovať za neprimeraný a neadekvátny v rámci kritiky žalovaného, ktorá je namierená voči žalobcovi. Súd prvého stupňa považoval tento výrok za tzv. intenzívny excés, t.j. neprimeranú kritiku spôsobilú zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Svoje rozhodnutie založil predovšetkým na úvahe, že sporom dotknutý výrok možno posudzovať izolovane z celkového kontextu príspevku s názvom „E.“ (ďalej len ako „príspevok“). Odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa vyjadril názor, že uvedený výrok nemožno izolovať od ostatného textu príspevku vzhľadom na to, že tento je potrebné vnímať v celom kontexte tohto príspevku. Odvolací súd teda uzavrel, že žalovaný nedovoľene zasiahol do osobnostných práv žalobcu celým jeho príspevkom nazvaným „E.“, pôvodne nazvanom „F.“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil s názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého výrok uvedený vo forme otázky: „F.“, ktorý za difamujúci považujú oba súdy nižšieho stupňa, nemožno izolovať od ostatného textu predmetného príspevku žalovaného. Pri posudzovaní jednotlivých výrokov, vrátane pôvodného názvu príspevku žalovaného „F.“ je nevyhnutné zohľadniť vzájomnú organickú väzbu medzi jednotlivými výrokmí (primátor vnáša chaos do výstavby a tým rastie agresivita, intolerancia a xenofóbia vo vzájomných susedských vzťahoch, čo môže prerásť do podobných konfliktov, aké vznikli v Devínskej Novej Vsi, či v Hurbanove; len tak ďalej pán primátor, Ste na najlepšej ceste k posilňovaniu agresivity, intolerancie a barbarskej kultúry do prostredia ľudí; prajete si M. aj v O. alebo až tak ste opitý mocou?) a aj pôvodným názvom príspevku.

Pri posudzovaní limitov slobody prejavu treba rozlišovať medzi faktami a hodnotiacimi úsudkami. Existenciu faktov možno preukázať, zatiaľ čo otázka pravdivosti hodnotiacich úsudkov dôkazy, naopak, nepripúšťa (napr. Lingens proti Rakúsku, bod 46; tiež rozsudok EŠLP z 12. júla 2001 vo veci sťažnosti Feldek proti Slovensku č. 29032/95, bod 75), hoci aj tie musia vychádzať z dostatočného faktického základu (rozsudok EŠLP z 24. februára 1997 De Haas a Gijssels proti Belgicku č. 19983/92, bod 47). Európsky súd pre ľudské práva opakovane judikoval, že hodnotiaci úsudok bez dostatočného skutkového základu môže byť excésivný, a z toho dôvodu nepoživajúci ochranu podľa čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (napr. Pedersen a Baadsgaard proti Dánsku, rozsudok veľkého senátu, § 76). Všeobecne platí, že čím závažnejšie je obvinenie kritizovanej osoby, tým pevnejší skutkový základ musí toto obvinenie mať (napr. Petrenco proti Moldavsku, § 64). Výroky žalovaného prezentované v jeho príspevku (primátor vnáša chaos do výstavby a tým rastie agresivita, intolerancia a xenofóbia vo vzájomných susedských vzťahoch, čo môže prerásť do podobných konfliktov, aké vznikli v Devínskej Novej Vsi, či v Hurbanove; len tak ďalej pán primátor, Ste na najlepšej ceste k posilňovaniu agresivity, intolerancie a barbarskej kultúry do prostredia ľudí; prajete si M. aj v O., alebo až tak ste opitý mocou?) je potrebné považovať za hodnotiace úsudky žalovaného bez dostatočného faktického základu. Predmetný príspevok môže u priemerného čitateľa vyvolať reálny dojem, že úmyslom žalobcu ako primátora je pri výkone právomoci vyplývajúcej z jeho funkcie vyvolať alebo spôsobiť také násilie, akého sme boli svedkami pri tragických udalostiach v Devínskej Novej Vsi či v Hurbanove, pričom na tvrdenia takého druhu nemal žiadny reálny skutkový podklad. Dovolací súd z uvedeného dôvodu považoval príspevok žalovaného (ktorý hodnotil komplexne v zmysle jeho obsahu a výpovednej hodnoty) za excésivný, nespôsobilý požívať ochranu v zmysle čl. 26 Ústavy Slovenskej republiky, resp. čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uzatvára, že dovolanie žalovaného bezdôvodne vytýkalo odvolaciemu

súdu, že jeho rozhodnutie nie je správne. Keďže dovolací súd nezistil ani vady konania podľa § 237 ods. 1 O.s.p., ani iné (v § 237 O.s.p. neuvedené) vady, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, uvedený opravný prostriedok smerujúci voči jeho zmeňujúcej časti rozsudkom zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

Dovolací súd sa ďalej zaoberal dovolaním smerujúcim voči výroku odvolacieho súdu, ktorým zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v zamietavom výroku ohľadom nepriznanej nemajetkovej ujmy a vo výroku o trovách konania.

Aj keď odvolací súd rozhodol rozsudkom, jeho zrušujúci výrok má povahu uznesenia (§ 223 O.s.p.).

Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanom v tejto procesnej forme je upravená v ustanovení § 239 O.s.p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti uzneseniu, ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. a/, písm. b/ O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

Keďže dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno podriaďiť pod žiaden dôvod prípustnosti dovolania vyplývajúci z § 239 O.s.p., dovolanie podľa tohto ustanovenia nie je prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p. (či už to účastník namietal alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Dovolateľ existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Pokiaľ dovolateľ aj v tejto súvislosti namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.), dovolací súd pripomína, že súd právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantným dovolacím dôvodom, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov však nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. lebo (ani prípadné) nesprávne právne posúdenie veci súdom účastníkovi konania neznemožní realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia (viď napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011 a sp. zn. 7 Cdo 26/2010).

Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalovaného

smerujúceho voči zrušujúcej časti rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. ani z § 237 ods. 1 O.s.p. Dovolanie v tejto časti preto odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa v tejto časti nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní nebol žalovaný úspešný. Právo na náhradu trov dovolacieho konania preto vzniklo žalobcovi (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobca si náhradu trov dovolacieho konania uplatnil a ich výšku vyčíslil. Dovolací súd v zhode s doterajšou praxou vzal zreteľ k tomu, že právny zástupca žalobcu zastupoval tohto účastníka už v konaní pred oboma nižšími stupňami súdov. Žalobcovi preto priznal náhradu trov dovolacieho konania iba za jeden úkon právnej služby advokáta, ktorú poskytol vypracovaním vyjadrenia žalobcu k dovolaniu žalovaného z 26. januára 2015 [§ 13a ods. 2 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)]. Pri určení odmeny za tento úkon právnej služby vychádzal z tarifnej odmeny vyplývajúcej z § 10 ods. 1 a 8 vyhlášky a jej výšku za 1 úkon právnej služby určil sumou 119,62 € [t.j. 91,29 € (§ 10 ods. 1 a 8 vyhlášky) + režijný paušál 8,39 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) + DPH 19,94 € predstavuje spolu 119,62 €], pričom za tarifnú hodnotu považoval sumu 2 000 € (§ 10 ods. 8 vyhlášky).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.